

Verkiezingsprogramma

SAMEN VOORUIT

Lokaal doen wat werkt

2026 - 2030

1. Inleiding

Súdwest-Fryslân is met 89 kernen, dorpen en steden de grootste gemeente van Nederland. Zes van de elf Friese steden liggen in onze gemeente. We staan in de top 15 van de gemeenten met de meeste Rijksmonumenten. Met deze verscheidenheid hebben we goud in handen. Niet voor niets is Súdwest-Fryslân een populaire bestemming voor binnenlandse en buitenlandse toeristen.

Vrijheid om te wonen

Een huis is voor mensen van wezenlijk belang. De woningmarkt kampt al jaren met problemen. Nieuwbouw loopt stroef door strenge wet- en regelgeving, bezwaarprocedures en het gebrek aan vakmensen. Prijzen stijgen waardoor het financieel moeilijk is om een huis aan te schaffen, met name voor starters. En de vergrijzing brengt ook problemen met zich mee.

De VVD vindt dat er voldoende woningen gebouwd moeten worden. In al onze kernen: geen kern gaat op slot! We realiseren ons dat de gemeente geen woningen bouwt, maar waar zij wel een rol heeft en invloed kan uitoefenen, moet de gemeente hier vol op inzetten.

Starters- en seniorenwoningen hebben de prioriteit. Maar we moeten blijven bouwen voor alle doelgroepen, zodat de doorstroom optimaal blijft. Herbestemming, inpassing en woonconcepten zoals generatiewoningen, mantelzorgwoningen en pre-mantelzorgwoningen ondersteunen wij volledig.

De VVD zet in op het wegnemen van regels. Al jaren zijn wij voorstander van een welstandsbeleid dat inwoners zoveel mogelijk vrij laat bij de bouw en aanpassing van hun woningen. 'Ja, mits' moet de houding van de overheid zijn ten aanzien van initiatieven. Zodat ideeën van de plank komen en gebouwd kunnen worden.

Kansen om te werken

Om prettig te kunnen wonen is werk essentieel. We moeten de economie blijven stimuleren. Het midden- en kleinbedrijf is dé banenmotor van onze gemeente. We luisteren naar ondernemers: wat is nodig en waar kan de gemeente zich verbeteren? De gemeente kent en begrijpt hun problemen.

Kritisch kijken naar vergunningen is een van onze speerpunten: is het écht nodig of kan het bijvoorbeeld met een melding afgedaan worden.

Een ondernemende, klantvriendelijke gemeentelijke organisatie spreekt de taal van de ondernemers. We willen ondernemers faciliteren waar nodig. Als het goed gaat met de lokale ondernemers, dan gaat het goed met de gemeente en haar inwoners.

Zekerheid van veiligheid

Een veilige gemeente is belangrijk. Iedereen moet zich veilig voelen in Súdwest-Fryslân. Zonder veiligheid geen vrijheid! Samen met inwoners en ondernemers gaan we optrekken tegen overlast. Criminaliteit wordt wat ons betreft keihard aangepakt. De focus ligt in eerste instantie op preventie en het voorkomen van herhaling.

We zetten in op een goede samenwerking met de politie en een goede uitrusting van de buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's). Een goede standaarduitrusting heeft een preventieve werking hebben en kan escalatie voorkomen. De kosten van handhaving worden zoveel mogelijk verhaald

op diegenen die het veroorzaken. Overlast is een grote ergernis. Raddraaiers en overlastgevers worden opgespoord en aangepakt.

Politie, brandweer en ambulances moeten snel beschikbaar zijn. Aanrijtijden blijven binnen de wettelijke normen: overschrijding hiervan is onacceptabel. Ongeacht of je in Stavoren of Sneek woont.

De VVD zet in op veiligheid van al onze inwoners, dus ook vrouwen en de lhbtqia+ gemeenschap. De onveiligheid en bedreigingen van deze groepen neemt toe. In Súdwest-Fryslân moeten vrouwen en mensen met een andere geaardheid altijd goed en veilig kunnen wonen en verblijven. De gemeente biedt deze groepen een luisterend oor om problemen te signaleren en samen tot verbeteringen te komen.

De basis op orde met ruimte voor vooruitgang

De gemeente Súdwest-Fryslân heeft een hele sterke basis. Maar deze basis moeten we wel op orde houden. Zo hebben we jaren te weinig geïnvesteerd in kapitaalgoederen. Het wordt steeds duidelijker wat deze onderbesteding voor gevolgen heeft. De afgelopen jaren hebben we gezien wat voor ramp het kan zijn als er te weinig onderhoud wordt uitgevoerd aan onze kades, bruggen en wegen. Er moet daarom stevig ingezet worden om de achterstand in te lopen.

Inclusie is belangrijk: iedereen moet mee kunnen doen. Dit geldt voor mensen die een dagje ouder of slecht ter been zijn of voor mensen met een lichamelijke beperking. Maar ook het gezin dat eropuit gaat met de kinderwagen en het stepje. Onze stoepen, kades en wegen moeten goed onderhouden zijn en voldoen aan de lokale inclusie agenda, zodat mensen op een veilige en probleemloze manier onze gemeente kunnen ontdekken.

Openbare toiletvoorzieningen kunnen in kaart worden gebracht door apps zoals Hoge Nood. Speciale aandacht moet er zijn voor toiletvoorzieningen voor gehandicapten: het aanbod biedt nog ruimte voor verbetering.

Kiezen voor groei: wonen, werken en vooruit!

We kiezen voor groei! Stilstand is geen optie. Maar wel groei op een manier die onze inwoners en ondernemers ondersteunt. Geen regels bovenop de wettelijke verplichtingen. Vrijheid geven waar mogelijk. Meedenken in plaats van tegenwerken.

De basis op orde en dan vooruit!
De VVD Súdwest-Fryslân heeft zich de afgelopen jaren (in coalitie en oppositie) altijd positief en constructief opgesteld. Wij willen het mooiste Súdwest-Fryslân dat mogelijk, waar iedereen prettig en veilig kan wonen en werken. En vooral genieten van alles wat onze prachtige omgeving te bieden heeft. Het is niet alleen de grootste, maar ook de mooiste gemeente van Nederland!

In de volgende hoofdstukken kunt u lezen op welke punten wij willen inzetten in de periode van 2026-2030.

Inhoud

1.	Inleiding	2
2.	Verkiezingsprogramma	5
	2.1 Wonen en omgevingsbeleid	5
	2.2 Werk en ondernemers	6
	2.3 Financiën	8
	2.4 Veiligheid	9
	2.5 Mobiliteit en infrastructuur	10
	2.6 Zorg	11
	2.7 Jeugd(zorg)	12
	2.8 Onderwijs	13
	2.9 Sport en bewegen	14
	2.11 Integratie en inburgering	16
	2.12 Landbouw	17
	2.13 Energie & warmtetransitie	18
	2.14 Onze kernen als motor van Súdwest-Fryslân	19
	2.15 Samen werken aan een mooie gemeente	20
3.	Onze speerpunten op een rij	21

2. Verkiezingsprogramma

2.1 Wonen en omgevingsbeleid

Zoals de VVD Súdwest-Fryslân al jaren aangeeft: geen kern gaat op slot. In onze gehele gemeente moet woningbouw mogelijk blijven. Initiatieven willen wij de kans geven om uitgevoerd te worden. We realiseren ons dat de gemeente zelf niet bouwt, maar we willen dat zij zich op alle vlakken inzet om woningbouw te bevorderen.

Een deel van onze woningvoorraad sluit niet meer aan bij de huidige woonbehoefte. Royale gezinswoningen worden bewoond door 1- of 2- persoonshuishoudens. In de afgelopen periode is de gemeente goed op weg met het toestaan van woning- en woonkavelsplitsing. We willen hierop verdergaan en ruimte geven voor herbestemming en nieuwe woonvormen. Een mantelzorgwoning is al toegestaan, maar denk ook aan woningen voor jongeren op het erf van de ouders. In grotere kernen zou meer focus op het bouwen van appartementen een oplossing kunnen zijn met het oog op de veranderende gezinssamenstellingen, betaalbaarheid en binnenstedelijk bouwen.

De focus ligt veelal op de starterswoningen. Maar de VVD wil benadrukken dat wij willen bouwen voor alle doelgroepen. Dit om de betaalbaarheid te bevorderen, immers duurdere segment woningen maken het mogelijk om betaalbare starterswoningen te faciliteren. Daarnaast bevorderen deze type woningen de doorstroom. Voor senioren willen we ook bouwen. Wonen en zorg combineren in bijvoorbeeld hofjes. Door te bouwen voor senioren komen er weer woningen vrij voor jongere doelgroepen.

We willen de focus leggen op welstandsvrij of regelarm bouwen. De gemeente moet zich faciliterend opstellen met een ja, mits instelling in plaats van nee, tenzij conform de Omgevingswet.

Energieneutraal en duurzaam bouwen is belangrijk. We willen echter geen extra verplichtingen bovenop de landelijke duurzaamheidseisen. Wel kunnen we mensen helpen en enthousiast te maken via de duurzaamheid coaches. Het verduurzamen van woningen moet zo gemakkelijk mogelijk worden gemaakt, met zoveel mogelijk vergunningsvrije mogelijkheden. Is een procedure toch nodig? Dan moet deze zo simpel mogelijk worden gehouden.

Er zijn grote uitdagingen op het gebied van de capaciteit van het energienetwerk (netcongestie). De netwerkbedrijven zijn verantwoordelijk voor aanleg en beheer van het energienetwerk in onze gemeente, maar toch is het erg belangrijk dat de gemeente hier bovenop moet blijven zitten om te zorgen dat de bestaande netwerken worden versterkt en nieuwe netwerken worden aangelegd.

Speerpunten op wonen en omgevingsbeleid

- Geen kern op slot
- Waar mogelijk regelarm bouwen
- Flexibel en faciliterend optreden via ja, mits
- Ruimte voor herbestemming en splitsing uitbreiden
- Geen extra verplichtingen op duurzaamheid
- Volop inzetten op de capaciteit van het energienetwerk

2.2 Werk en ondernemers

Ondernemers moeten vrij zijn om te ondernemen. Vrij zijn om ideeën uit te werken. En niet worden belemmerd door extra regels vanuit de lokale overheid. Wij willen als overheid ondernemers zoveel als mogelijk faciliteren. Bureaucratie moet naar een minimaal niveau worden gebracht.

Als VVD willen wij inzetten op het aantrekken van nieuwe werkgelegenheid. Bedrijven aantrekken om zich te vestigen in onze gemeente. Een manier om dit te doen is om mee te denken bij het wijzigen van bestemmingen en ruimte te bieden aan initiatieven waarbij meerdere soorten bedrijfsactiviteiten op dezelfde plek plaatsvinden. De VVD staat open voor sprankelende nieuwe ideeën en initiatieven van ondernemers om de aantrekkelijkheid van de gemeente te verhogen.

Alle grote bedrijven zijn ooit klein begonnen. De ontwikkeling van bedrijven en innovatie staat met een uitnodigende omgeving. Geef ondernemers de ruimte om zich te vernieuwen en te ontwikkelen. Faciliteer deze bedrijven zoveel als mogelijk.

Een combinatie van wonen en werken wordt door veel ondernemers als prettig ervaren en dat willen wij als VVD positief benaderen.

Werken moet lonen. De armoedeval is groot in de gemeente Súdwest-Fryslân. De gemeente heeft in de afgelopen jaren enorm ingezet op armoedebelid en daarmee is onbedoeld de armoedeval aanzienlijk gestegen. Er bestaan veel potjes waar inwoners aanspraak op kunnen maken. Maar deze zijn vaak onoverzichtelijk. We willen hier terug naar de basis: kijk kritisch welke regelingen werken en welke misschien overbodig of dubbel zijn of het zoeken van werk onbedoeld tegengaan. Voor diegenen die kunnen werken, moet dit gestimuleerd worden en financieel aantrekkelijk zijn.

Onze toeristische en agrarische sector behoren tot de landelijke top. Dit willen we vasthouden en versterken. We willen een open houding houden tegenover het toeristische en agrarische dubbel bestemmen. Agrariërs lopen tegen veel obstakels aan, dus deze vorm van bijverdienen willen wij zeker stimuleren.

Toerisme is onze parelsector en veel ondernemers profiteren mee aan toerisme. Hier mag dan ook in geïnvesteerd worden. Veel investeringen zijn in het voordeel voor onze inwoners, die zelf graag onze gemeente ontdekken. Denk daarbij aan goed onderhoud van bruggen en kades, fiets- en voetpaden, zodat deze veilig en beschikbaar blijven. Voor onze gastvrijheidseconomie werken we samen met o.a. ondernemers, maatschappelijke organisaties (musea, culturele instellingen, etc.), Waterland van Friesland en met onze buurgemeente De Fryske Marren. Voor extra subsidie om te investeren kijken we naar mogelijkheden in Europa of via de regiodeal.

Nast het toerisme op water hebben we een hele grote water gerelateerde industrie in onze gemeente. Denk aan de bouwers van (grote) schepen, maar ook alle bedrijven die aan deze prachtige sector zijn gelieerd.

Als het goed gaat met de lokale ondernemers, dan gaat het goed met onze inwoners.

Speerpunten op werk en ondernemers

- Ondernemers vrijheid geven om te ondernemen
- Aantrekken nieuwe werkgelegenheid
- Innovatie bij bedrijven faciliteren
- Werken moet lonen
- Investeren in toerisme

2.3 Financiën

De gemeente moet financieel gezond en transparant zijn. Wij zijn voorstanders van een degelijk weerstandsniveau, zodat we financiële tegenvallers kunnen opvangen.

We zijn een ambitieuze gemeente en daar is absoluut niets mis mee. Wel mist soms het realisme. Niet alles is tegelijk haalbaar en uitvoerbaar. En dat ligt niet alleen aan de financiën, maar ook aan capaciteitsproblemen. Daarom zijn wij voor prioritering en/of temporisering: wat moet beslist en wat kan nog even wachten?

Dus niet aan teveel projecten tegelijk werken, zodat uiteindelijk niets afgerond wordt. Maar sommige zaken uitstellen zodat andere zaken echt kunnen worden gerealiseerd. Ambities verdwijnen niet door ze te pauzeren. De kans dat projecten op tijd worden afgerond is zo veel realistischer.

De belastingdruk mag niet hoger zijn dan nodig. Belastinggeld wordt verdiend door onze inwoners en ondernemers en daar moeten we zuinig mee omgaan. De belasting houden we zo laag mogelijk en we doen binnen Súdwest-Fryslân niet aan inkomenspolitiek. We zullen altijd staan voor een maximale lastenstijging in lijn met inflatie, niet hoger. Belastingen verhogen puur als inkomstenbron voor de gemeente zullen we altijd tegen proberen te houden. Bezuinigen en belasting verhogen is niet hetzelfde. We gaan altijd eerst kijken naar de uitgaven voordat we de inkomsten gaat verhogen via (extra) belastingen.

Speerpunten op financiën

- Geen inkomenspolitiek op gemeentelijk niveau
- Gemeente moet financieel gezond en transparant zijn
- Lastenstijging alleen in lijn met inflatie
- Ambities prioriteren c.q. temporiseren

2.4 Veiligheid

Veiligheid is de basis van alles! Mensen horen zich veilig te voelen in hun huis en in hun leefomgeving. Een veilige leefomgeving verzorgen is een kerntaak van de gemeente.

We zetten in op onze politie, brandweer en ambulances. Aanrijtijden moeten binnen de norm blijven: hier zullen wij te allen tijde op toezien. Dit is lastig in een uitgestrekte gemeente, maar juist daarom moeten we hier bovenop blijven zitten.

Initiatieven als die van Hartslag.nu worden door de VVD ondersteund. Door een burgersnetwerk van reanimatie op te zetten is de overlevingskans sterk verhoogd. AED's op strategische locaties kunnen levens redden.

Berichtgeving over een onveilige binnenstad zorgt ervoor dat mensen de stad niet meer willen bezoeken. Een gebiedsverbod uitschrijven verplaatst alleen maar het probleem naar buiten dit gebied. We moeten uitstralen dat we overlast niet accepteren.

Wijkagenten en boa's moeten zichtbaar en benaderbaar zijn. Door zichtbaar surveilleren met de juiste uitrusting gaan we verloedering en overlast op straat tegen. We willen inzetten op de patseraanpak, waarbij jongeren worden gedwongen hun dure kleding, horloges en fatbikes in te leveren die door crimineel geld zijn verworven.

Mensen die ervoor zorgen dat onze veiligheid in het geding is, moeten keihard worden aangepakt. De gemeente moet stevig optreden tegen overlastgevers en veelplegers. Drugsoverlast is een groot probleem in onze steden, maar ook zeker in alle andere dorpen en kernen. Helaas zorgen drugsgebruik en -handel voor overlast. Wij pakken drugsoverlast hard aan, zorgen dat criminelen geen vrij spel hebben en investeren in preventie en hulpverlening om nieuwe problemen te voorkomen.

Criminelen worden niet geboren. Mensen glijden vaak af door problemen thuis, verkeerde vrienden of een onveilige omgeving. Het is daarom van belang dat we bij de aanpak van criminaliteit kiezen voor een juiste balans tussen preventie en repressie.

Digitale criminaliteit komt helaas steeds vaker voor, via whatsapp fraude of phishing. Of de oplichters die brutaal genoeg zijn om bij mensen aan huis te komen. We moeten vooral onze kwetsbare inwoners hiervoor behoeden door goede voorlichting.

Speerpunten op veiligheid

- Een veilige leefomgeving is onze kerntaak
- Raddraaiers keihard aanpakken
- Patseraanpak invoeren
- Focus op preventie
- Drugsoverlast aanpakken en inzetten op preventie

2.5 Mobiliteit en infrastructuur

Onze inwoners zijn dagelijks onderweg. We willen snelle en veilige verkeersverbindingen zodat de reistijd niet langer dan nodig is. Door verschillende vormen van vervoer op elkaar aan te sluiten, komen we sneller op de plaats van bestemming. OV-verbindingen moeten zoveel als mogelijk in stand worden gehouden en waar nodig kan er worden gekeken naar andere vormen van vervoer.

We willen ruimte voor gezellige en bereikbare binnensteden en dorpskernen. Daarbij willen we onnodige obstakels wegnemen. Onze gemeente is een uitgestrekt gebied, de grootste gemeente van Nederland. Hierin zijn mensen veel aangewezen op hun auto. Het huidige autoluw plan vinden wij niet passen bij onze gemeente. Uiteraard kan gekeken worden of we knelpunten kunnen oplossen ten behoeve van een uitnodigende binnenstad, maar op grote schaal de auto weren vinden wij niet verstandig en onnodig.

Wij streven naar veilige, goed bereikbare binnensteden. We willen daarbij goede aanrijroutes en voldoende parkeermogelijkheden, voor zowel auto's als fietsen. Denk aan oplaadpunten voor elektrische fietsen en meer plekken om fietsen veilig neer te zetten.

We zijn een watersportgemeente en open bruggen horen daar in de zomer bij. Men calculeert automatisch extra reistijd in tijdens de zomerperiode. Sommige bruggen staan echter zo lang open, dat de verkeersveiligheid in het geding komt en het kan zorgen voor chaotische situaties. We willen daarom kijken naar een betere verkeerscirculatie. Veiligheid moet altijd voorop staan.

Speerpunten op mobiliteit en infrastructuur

- Blijven werken aan doorstroming en verbindingen
- Geen verbanning van de auto, wel stimuleren van gebruik parkeerplekken en fietsgebruik
- Toewerken naar een betere verkeerscirculatie

2.6 Zorg

We komen allemaal in de situatie waarin we zorg nodig hebben. De een wat eerder dan de ander. We willen zorg waarin onze inwoners centraal staan. Met de hulp zo dichtbij huis als mogelijk. We hebben ons hard gemaakt voor het blijven van het ziekenhuis in Sneek en het afblazen van de verplaatsingsplannen is een goede ontwikkeling. Samenwerken van ziekenhuizen in Fryslân is zeker nodig, maar de locatie in Sneek is ontzettend belangrijk voor de leefbaarheid van onze gemeente.

Mensen worden steeds ouder en blijven steeds langer thuis wonen. We willen allemaal goede en liefdevolle zorg ontvangen. Met hulp die zo weinig mogelijk aanpassing vraagt aan ons dagelijks leven. Zodat je in je eigen buurt goed oud kunt worden. Ouderen blijven het liefst zo lang mogelijk in hun eigen omgeving wonen. We willen voor deze doelgroep daarom inzetten op meer levensloopbestendige woningen en woonvormen waarin men bij elkaar kan wonen. Zo kunnen we de zorg bundelen en efficiënter maken.

Zorg moet voor iedereen betaalbaar blijven. Daarom kijken we kritisch of de hulp die we geven passend is. Wanneer er zorg nodig is, dan moet dit snel beschikbaar en van goede kwaliteit zijn. Huisartsenpraktijken, buurt/dorpshuizen en sociale wijkteams spelen een belangrijke rol. Deze zorgen voor een basisondersteuning in het dagelijks leven.

We zijn erg afhankelijk van mantelzorgers. Deze mensen hebben bij zorgverlening een enorme toegevoegde waarde en willen we daarom ontzorgen. Er is een centrale plek waar mantelzorgers terecht kunnen met vragen en informatie. Deze lijntjes moeten kort zijn en vragen worden snel opgepakt.

Schuldenproblematiek heeft een groot effect op de (mentale) gezondheid van onze inwoners. Inwoners zijn gebaat bij goede schuldhelpverlening. Zo zorgen we voor ademruimte en kunnen problemen met een schuldhelpverlener op een rij worden gezet. Op deze manier voorkomen we verdere escalatie. De VVD is voorstander van de inzet van onafhankelijke financiële coaches, die onze inwoners ondersteunen om het financiële plaatje van hun huishouden inzichtelijk te maken en te adviseren. Voorkomen is beter dan genezen.

Speerpunten bij zorg

- [Zorg zo dichtbij huis als mogelijk](#)
- [Het moet betaalbaar blijven, kritisch kijken of de hulp passend is](#)
- [Zorg voor mantelzorgers](#)
- [Schuldenproblematiek signaleren](#)
- [Onafhankelijke financiële coaches inzetten](#)

2.7 Jeugd(zorg)

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor het gezond en weerbaar opgroeien van hun kinderen. Opgroeien gaat niet zonder horten en stoten. Van ouders verwachten we verantwoordelijkheid voor het gezond en weerbaar opgroeien van hun kinderen. Wij helpen daarbij door een gemeente te zijn waarin kinderen op een veilige en prettige manier kunnen opgroeien en hun talenten kunnen ontwikkelen.

De eerste 1.000 dagen zijn belangrijk in de ontwikkeling van elk kind. Samen met de consultatiebureaus ondersteunen we ouders waar nodig.

We willen niet onnodig labels plakken: niet ieder kind dat uniek is heeft hulp nodig. Ieder gezin heeft één hulpverlener als aanspreekpunt. Dat creëert vertrouwen en maakt dat hulp effectief geboden kan worden. Door niet alleen naar het kind te kijken maar naar het gehele gezin kunnen de kinderen beter en effectiever geholpen worden.

De mentale gezondheid van de jeugd heeft de laatste jaren steeds meer de aandacht gekregen. Scholen en sportverenigingen zetten al vroeg in om jongeren weerbaar te maken. Het bespreekbaar maken van de mentale gezondheid kan al goed preventief werken.

Als er zwaardere hulp nodig is, kunnen mensen terecht bij de praktijkondersteuners van de huisarts, de huisarts zelf en de sociale wijkteams. Indien nodig wijzen zij door naar de juiste ondersteuning. Wanneer jeugdzorg nodig is, bieden we hulp. Dat doen we het liefst zo dicht mogelijk bij huis, zodat onze jeugd zo normaal mogelijk kan opgroeien.

Huiselijk geweld en kindermishandeling zijn de hoogste prioriteit. Waar signalen zijn van kindermishandeling, moet dit adequaat opgepakt worden door hulpinstanties. In deze situaties moet hulp altijd direct beschikbaar zijn.

Speerpunten op jeugd(zorg)

- De eerste 1.000 dagen zijn belangrijk in de ontwikkeling
- We ondersteunen praktijkondersteuners, huisartsen en sociale wijkteams
- Streven naar een generatie van weerbare jongeren

2.8 Onderwijs

Goed onderwijs biedt kinderen en jongeren de kans op een gelijke start. Hier doen ze kennis en vaardigheden op waar ze rest van hun leven profijt van hebben. Op school leren kinderen wat onze normen en waarden zijn en hoe we met elkaar om gaan. Goed onderwijs heeft daarom effect op de hele samenleving. School is een veilige plek waar kinderen zich thuis kunnen voelen. Scholen hebben nadrukkelijk een taak bij vroegtijdige signalering van bijvoorbeeld mentale problemen, radicalisering, loverboys en huiselijk geweld.

Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de goede kwaliteit van het onderwijs. De gemeente is verantwoordelijk voor goede huisvesting en daarmee een optimale spreiding van het aanbod.

Wij hebben een rol bij het voorkomen van thuiszitters in het onderwijs. Hierbij willen we benadrukken dat zorg bij zorg hoort en onderwijs bij onderwijs. We willen dat hierin geen versplintering optreedt.

Om ontwikkelkansen van jonge kinderen te vergroten, stimuleert de gemeente dat (taal)achterstanden bij jonge kinderen worden weggewerkt door bijvoorbeeld extra dagen naar de peuteropvang te gaan.

Scholen zijn een sociale ontmoetingsplaats. Daarom stimuleren we dat er ruimte in of nabij het schoolgebouw is die bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen op het gebied van muziek, sport en cultuur. School- en sportgebouwen kunnen door diverse doelgroepen worden gebruikt.\

Het is van belang dat een school goed en veilig bereikbaar is. Daarom zorgen we voor veilige toegang tot de school en het creëren van veilige wandel- en fietsroutes. Ook kijken we naar bijvoorbeeld parkeerplekken voor tút en derút.

We hebben in onze samenleving een groot tekort aan werknemers in bepaalde sectoren. Denk aan de zorg, maar ook in de bouw en techniek. We willen de woningnood aanpakken, maar daar zullen we de mensen voor moeten opleiden om dat uit te kunnen voeren. We willen aandacht voor de praktische opleidingen en echt de nadruk leggen op de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid.

Speerpunten bij onderwijs

- [Ondersteunen waar nodig](#)
- [Het creëren van veilige wandel- en fietsroutes van en naar school](#)
- [Samenwerking tussen de drie O's stimuleren](#)
- [Vol inzetten op het opleiden van mensen in de zorg, bouw en techniek](#)

2.9 Sport en bewegen

Sporten is belangrijk. Sporten verbindt, geeft zelfvertrouwen, plezier en ontspanning. Verder zorgt het voor een gezonde samenleving. Zeker nu onze samenleving steeds ouder wordt, is het belangrijk dat we in beweging blijven en dat sport voor iedereen toegankelijk is. We zorgen voor voldoende plekken om buiten te kunnen spelen en sporten. We werken samen met scholen, sportverenigingen en andere maatschappelijke instellingen zodat iedere inwoner van jong tot oud kan sporten. Met of zonder beperking.

Sporten is belangrijk voor de fysieke en mentale gezondheid. Door te sporten worden we fitter. Maar op deze plekken sluiten we ook vriendschappen en nemen we actief deel aan de samenleving door middel van vrijwilligerswerk. Omdat sport op zoveel manieren een positieve invloed heeft op ons leven, is het logisch om sport in te zetten als hulpmiddel voor onze inwoners met wie het minder goed gaat. Daarom willen we dat sportclubs, het onderwijs en zorginstellingen nauw met elkaar samenwerken.

Zwemmen heeft naast de fysieke voordelen ook nog een veiligheidsaspect. In onze waterrijke omgeving is goede zwemeducatie belangrijk. Zeker bij onze nieuwe inwoners, die dat vanuit hun thuisland niet altijd automatisch hebben geleerd. De zwembaden in onze gemeente spelen daarbij een belangrijke rol.

Bij nieuwbouw, ontwikkelingen of groot onderhoud denken we na hoe onze openbare ruimte kan worden ingericht voor buitensport. We vragen daarbij actief aan onze inwoners om mee te denken via participatietrajecten. Sportverenigingen, scholen en buitenschoolse opvang werken samen om de schoolgaande jeugd zoveel mogelijk te laten bewegen. We hebben buurtsportcoaches die hier iets in kunnen betekenen.

Speerpunten op sport en bewegen

- Sporten moet voor iedereen toegankelijk zijn
- Samenwerking tussen onderwijs, zorginstellingen en sportverenigingen
- Uitnodigende openbare ruimte om te bewegen en te sporten
- Focus op de veiligheid die zwemles meebrengt

2.10 Cultuur

Cultuur is belangrijk voor mensen. Met de Culturele hoofdstad 2018 hebben we in volle omvang kunnen zien hoe verbindend cultuur kan zijn voor de samenleving. Dit gaf een belangrijke economische ontwikkeling. In 2025 heeft Arcadia 100 dagen lang de Fryske zomer gekleurd: een regionale impuls met een combinatie van cultureel, economisch en sociaal beleid.

In zowel de steden als in de dorpen ondersteunen we een rijk aanbod van culturele voorzieningen en evenementen. Hiermee trekken we veel bezoekers aan. Daarin spelen horeca, musea, verenigingen, bibliotheken en buurt- en dorpshuizen een belangrijke rol. Door met elkaar samen te werken dragen we bij aan persoonlijke ontwikkeling en vermaak voor jong en oud.

In Súdwest-Fryslân is ruimte voor creativiteit, ideeën en initiatieven van de inwoners: op grote en kleine schaal. CKS is bijzonder in haar soort: het Bolwerk, het oudste poppodium van Fryslân, een karakteristiek theater, een kunstencentrum en kunsteducatie. Dat biedt unieke kansen voor de regio, de provincie en Noord-Nederland. De VVD draagt het CKS een warm hart toe om kunst- en cultuureducatie als belangrijk speerpunt te hanteren.

We hebben een rijk cultureel en historisch erfgoed en we zijn zuinig op onze monumenten. We geven gezamenlijk uitvoering aan onze erfgoedagenda.

De VVD is echter wel kritisch op de subsidies aan culturele instellingen. Jaarlijks geeft Súdwest-Fryslân miljoenen uit aan de cultuursector. We willen dit geld zo effectief mogelijk inzetten. Zo bereiken we zo veel mogelijk inwoners. Van culturele instellingen verwachten we dat ze verantwoording afleggen over hoe zij dit belastinggeld besteden. We vinden dat subsidies binnen het redelijke moet blijven en rechtvaardig verdeeld moeten worden. De financiële ruimte willen we ten goede laten komen aan de leefbaarheid van onze kernen en inzetten voor initiatieven vanuit de mienskip.

Wij zijn een meertalige gemeente. Het Frysk, de diverse stadstalen en het Hylpers zijn naast het Nederlands een verrijking voor de maatschappij. Het zorgt voor extra binding tussen de inwoners. De Fryske taal is een vanzelfsprekend onderdeel van de Fryske cultuur.

Speerpunten op cultuur

- Samenwerking op het aanbod van culturele voorzieningen en evenementen
- Faciliteren van de evenementen, groot en klein
- Aandacht voor cultuureducatie
- Culturele activiteiten dragen bij aan de leefbaarheid van dorpen en steden
- Juiste besteding en rechtvaardige verdeling van de cultuurgelden
- Het Frysk is gelijkwaardig aan het Nederlands

2.11 Integratie en inburgering

De VVD sluit niemand uit. Er zijn genoeg succesverhalen van nieuwkomers die hun eigen weg hebben gevonden en geïntegreerd zijn in onze samenleving. Zij hebben de kansen gegrepen die ons land hen biedt. Wij zijn daar trots op en verwachten dit eveneens van anderen.

Respect voor onze Nederlandse normen en waarden staat voorop. We gaan respectvol met elkaar om. En dat verwachten we ook van onze nieuwe inwoners. Bij de inburgering besteden we meer aandacht aan onderwerpen als zelfbeschikking, de gelijkwaardigheid van man en vrouw, LHBTI-rechten, antisemitisme en de vrijheid van godsdienst.

Iedereen die hier komt wonen moet Nederlands leren. Voor de VVD is deze taaleis hard. We verwachten hierop een inspanningsverplichting. Inburgering is immers niet vrijblijvend, het komt met rechten maar ook plichten. Van nieuwkomers verwachten we dat ze in ruil voor de geboden gast-vrijheid bijdragen aan onze samenleving. Door de Nederlandse taal te leren en je te verdiepen in de normen en waarden, kun je sneller aan het werk. Wij bieden daar goede begeleiding bij.

Statushouders krijgen geen voorrang op woningen. Wel moeten we zoeken naar passende woonoplossingen. Daarbij staat wel voorop dat mensen moeten accepteren wat ze krijgen aangeboden.

Speerpunten op integratie en inburgering

- De taaleis is hard, iedereen moet Nederlands leren
- Statushouders krijgen geen automatische voorrangpositie bij sociale huurwoningen
- Bijdragen en integreren in de samenleving geeft mensen een zinvol perspectief

2.12 Landbouw

De landbouw is een belangrijke sector in de gemeente Súdwest-Fryslân. De daaraan verbonden zuivelverwerkende industrie is al decennia lang verbonden met onze gemeente, zoals Friesland Campina in Workum en Hochwald in Bolsward.

Boeren zijn hardwerkende ondernemers die zorgen voor ons voedsel. Zij verdienen waardering, ruimte en ondersteuning om te innoveren of om over te stappen naar andere vormen van landbouw. Het is een sector waar wij trots op zijn.

Wij confronteren ondernemers en dus agrariërs niet met extra regels bovenop de regels die zij ontvangen vanuit Europa, het Rijk en de provincie.

Om een florerende agrarische sector te behouden is het belangrijk dat zij niet onnodig gehinderd worden. Daarom geven wij hen de ruimte hun grond voor meerdere doeleinden te gebruiken. Denk aan toerisme, agrarisch natuurbeheer, recreatie of andere bedrijvigheid. Op deze manier worden boerenbedrijven (economisch) weerbaarder en blijven ze impact houden op de leefbaarheid in het gebied.

We stimuleren agrariërs om aan landschapsbeheer te doen. Onze natuur draagt bij aan ons welzijn. Daarom blijven we ons inspannen voor herstel en behoud van de natuur, realistisch natuurbeleid en de versterking van de biodiversiteit in Nederland. Dat is immers eveneens van belang voor onze economie.

We stimuleren de verduurzaming van de landbouwsector. Draagvlak en een goede balans tussen de belangen van de omgeving en de ondernemer zijn hierbij van groot belang.

Speerpunten op landbouw

- Ondersteuning van de agrariërs en de aanhangende industrie
- Geen extra regels op landbouw vanuit de gemeente

2.13 Energie & warmtetransitie

Om de klimaatdoelstellingen te halen is verduurzaming van ons energiesysteem noodzakelijk. Daarbij is duurzame zonne- en windenergie een essentieel onderdeel. Deze energiebronnen zijn afhankelijk van weersinvloeden, waardoor de productie per moment kan verschillen en niet per definitie aansluit op de energiebehoefte van afnemers.

We willen meer samenwerken tussen bedrijven en gemeente. Het net bereikt zijn maximum capaciteit en het tempo van de investeringen ligt te laag.

Het toekomstbestendig maken van het elektriciteitsnetwerk kent veel uitdagingen, ook in de gemeente Súdwest-Fryslân. Net als op veel andere plekken in Nederland speelt hier de netcongestie. Een vervolgstap in de energietransitie is een betere en directere koppeling van energie vraag & aanbod op lokaal niveau, op basis van een energie hub/stelsel. Om dat te kunnen realiseren is voldoende opslagcapaciteit in de regio nodig. Met een batterij kunnen randvoorwaarden gecreëerd worden om op een later tijdstip in de energietransitie energiehubbs en lokal4lokal concepten te ondersteunen.

De VVD vindt dat er meer vanuit de toekomst naar het heden gedacht moet worden. Door betere isolatie van onze woningen en klimaatveranderingen hebben onze woningen minder warmte nodig. En dat heeft invloed op onze warmtetransitie. Daarom moeten we als gemeente open staan voor de lage temperatuur warmtenetten. Op deze manier zijn we minder afhankelijk van een grote energiebron, is meer diversiteit van warmtebronnen toepasbaar, zijn de investeringen lager en kan het systeem ook nog koelen.

Speerpunten op energie & warmtetransitie

- Meer investeren in opslag en management systemen (batterijen)
- Consumenten en energiebedrijven zien als partner in het systeem

2.14 Onze kernen als motor van Súdwest-Fryslân

Waterstad Sneek

Sneek heeft als grootste kern een stevige regiofunctie. Met haar havens, grachten en evenementen trekt de stad inwoners, ondernemers en toeristen uit de hele regio. Mensen komen uit alle kernen van onze gemeente om hier te genieten van de binnenstad. Sneek heeft een positief effect op de hele regio, vandaar dat een ruimtelijke strategie van groot belang is voor de toekomstbestendigheid van Sneek.

Wij streven naar een aantrekkelijke binnenstad met een mooie mix van winkelaanbod, cultuur en horeca. Dit start met een goede bereikbaarheid, van OV, auto en fietsverbindingen.

Wij willen de sterke positie van Sneek benutten en haar verder ontwikkelen als dé waterstad van het Noorden: een plek waar toeristen graag komen, ondernemers groeikansen vinden en inwoners met trots wonen.

Historiestad Bolsward

Bolsward is een van de mooiste historische steden van Fryslân, met een rijk cultureel erfgoed en een bruisend verenigingsleven. Wij willen deze kwaliteiten benutten om Bolsward verder te versterken als hart van de regio. Met de ontwikkelingen op woningbouw in Bolsward en alle plannen voor het Sporthart is Bolsward vol in beweging en de gemeente zal dit blijven faciliteren.

Wij zetten ons in voor goede bereikbaarheid, levendige evenementen en voldoende voorzieningen zodat Bolsward een vitale stad blijft waar jong en oud graag wonen en samenkomen.

89 kernen vol tradities

Súdwest-Fryslân bestaat uit 89 kernen, elk met een eigen identiteit. Hier hebben wij oog voor. Deze identiteit is belangrijk en een groot deel van wat Súdwest-Fryslân zo'n prachtige gemeente maakt en wat mensen aantrekt om zich hier te settelen of deze gemeente te bezoeken. Het allerbelangrijkste is dat mensen zich fijn voelen in hun eigen omgeving. Dat zij zich gezien en gehoord voelen en de ruimte ervaren om zichzelf te zijn. Want waar mensen zich gelukkig voelen, groeit verbondenheid, ontstaat energie en bloeit de samenleving.

Speerpunten op kernen

- Inzet op leefbaarheid en levendigheid van alle steden, dorpen en kernen
- Regiofunctie van Sneek en Bolsward versterken

2.15 Samen werken aan een mooie gemeente

De gemeente zijn wij met zijn allen. We bundelen onze krachten en werken samen om problemen op te lossen in onze eigen straat en omgeving. Daarom is het belangrijk om goed te luisteren naar onze inwoners. Dit doen wij door altijd toegankelijk te zijn: iedereen kan ons benaderen of contacten over problemen. Bij belangrijke besluiten worden onze inwoners in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken.

Participatie betekent meedenken, maar niet altijd gelijk krijgen. We moeten luisteren naar mensen, maar ook de meerderheid in acht nemen en niet altijd alleen luisteren naar de mensen die het hardste schreeuwen. De gemeente moet oog hebben voor de 'stille meerderheid' en diegenen die de gemeente niet altijd zo snel weten te vinden. Vooraf moeten duidelijke verwachtingen worden gecreëerd om teleurstellingen achteraf te voorkomen. Zo werken we aan draagvlak en beter beleid. Daar waar de belangen uiteenlopen en niet overbrugbaar zijn is het aan het gemeentebestuur om knopen door te hakken. We moeten niet bang zijn om keuzes te maken: nee is ook een antwoord. Enerzijds om duidelijkheid te verschaffen en anderzijds om aan hen die het hier niet mee eens zijn de mogelijkheid te geven om hier bezwaar tegen in te dienen.

Het enthousiasme vanuit de samenleving moet je stimuleren. Daarom ondersteunen we initiatieven van ondernemers, organisaties en verenigingen. Hierbij zitten de initiatiefnemers zo min mogelijk in de weg met regels en vergunningen en werken we met een verenigingen-, ondernemers- of duurzaamheidsloket.

We ondersteunen het right-to-challenge. Zo kunnen groepen inwoners gemeentelijke taken overnemen als zij daarvoor een goed plan hebben.

De wereld is groter dan alleen Súdwest-Fryslân. De gemeente moet slim samenwerken met collega's in de omgeving als dit leidt tot betere oplossingen voor bereikbaarheid, werkgelegenheid en woningbouw.

Speerpunten op samen werken aan een mooie gemeente

- Ondersteunen van right-to-challenge
- Snellere besluitvorming
- Meer oog voor de stille meerderheid
- Samenwerken met partners om onze doelen te behalen

3. Onze speerpunten op een rij

Wonen en omgevingsbeleid

- Geen kern op slot
- Waar mogelijk regelarm bouwen
- Flexibel en faciliterend optreden via ja, mits
- Ruimte voor herbestemming en splitsing uitbreiden
- Geen extra verplichtingen op duurzaamheid
- Volop inzetten op de capaciteit van het energienetwerk

Werk en ondernemers

- Ondernemers vrijheid geven om te ondernemen
- Aantrekken nieuwe werkgelegenheid
- Innovatie bij bedrijven faciliteren
- Investeren in toerisme

Financiën

- Geen inkomenspolitiek op gemeentelijk niveau
- Gemeente moet financieel gezond en transparant zijn
- Lastenstijging alleen in lijn met inflatie
- Ambities prioriteren c.q. temporiseren

Veiligheid

- Een veilige leefomgeving is onze kerntaak
- Raddraaiers keihard aanpakken
- Patseraanpak invoeren
- Focus op preventie
- Drugsoverlast aanpakken en inzetten op preventie

Mobiliteit en infrastructuur

- Blijven werken aan doorstroming en verbindingen
- Geen verbanning van de auto, wel stimuleren van gebruik parkeerplekken en fietsgebruik
- Toewerken naar een betere verkeerscirculatie

Zorg

- Zorg zo dichtbij huis als mogelijk
- Het moet betaalbaar blijven, kritisch kijken of de hulp passend is
- Zorg voor mantelzorgers
- Schuldenproblematiek signaleren
- Onafhankelijke financiële coaches inzetten

Jeugd(zorg)

- De eerste 1.000 dagen zijn belangrijk in de ontwikkeling
- We ondersteunen praktijkondersteuners, huisartsen en sociale wijkteams
- Streven naar een generatie van weerbare jongeren

Onderwijs

- Ondersteunen waar nodig
- Het creëren van veilige wandel- en fietsroutes van en naar school
- Samenwerking tussen de drie O's stimuleren
- Vol inzetten op het opleiden van mensen in de zorg, bouw en techniek

Sport en bewegen

- Sporten moet voor iedereen toegankelijk zijn
- Samenwerking tussen onderwijs, zorginstellingen en sportverenigingen
- Uitnodigende openbare ruimte om te bewegen en te sporten
- Focus op de veiligheid die zwemles meebrengt

Cultuur

- Samenwerking op het aanbod van culturele voorzieningen en evenementen
- Faciliteren van de evenementen, groot en klein
- Aandacht voor cultuureducatie
- Culturele activiteiten dragen bij aan de leefbaarheid van dorpen en steden
- Juiste besteding en rechtvaardige verdeling van de cultuurgelden
- Het Frysk is gelijkwaardig aan het Nederlands

Integratie en inburgering

- De taaleis is hard, iedereen moet Nederlands leren
- Statushouders krijgen geen automatische voorrangspositie bij sociale huurwoningen
- Bijdragen en integreren in de samenleving geeft mensen een zinvol perspectief

Landbouw

- Ondersteuning van de agrariërs en de aanhangende industrie
- Geen extra regels op landbouw vanuit de gemeente

Energie & warmtetransitie

- Meer investeren in opslag en management systemen
- Consumenten zien als partner in het systeem

Kernen

- Inzet op leefbaarheid en levendigheid van alle steden, dorpen en kernen
- Regiofunctie van Sneek en Bolsward versterken

Samen werken aan een mooie gemeente

- Ondersteunen van right-to-challenge
- Snellere besluitvorming
- Meer oog voor de stille meerderheid
- Samenwerken met partners om onze doelen te behalen